

Life Skills Development Model for Early Childhood Under the Office of the Basic Education Commission

Anchanaporn Sornporn¹, Chumnian Pollaharn² and U-rasa Promta³

Received	Reviewed	Revised	Accepted
15/08/2564	20/09/2564	25/09/2564	25/09/2564

Abstract

This research aimed to; (1) study components, indicators and guidelines for the development of life skills development for early childhood. Under the Office of the Basic Education Commission; (2) Create a developmental model for the development of life skills for early childhood. Under the supervision of the Office of the Basic Education Commission; (3) to study the results of the use of a life skill development model for early childhood Under the Office of the Basic Education Commission; and (4) Evaluate the Life Skills Development Model for Early Childhood. Under the Office of the Basic Education Commission. The researcher conducted the research in accordance with the research and development process. The research instruments consisted of a questionnaire with a 5-point rating scale, an evaluation scale with 5-level estimation scale, and a rubric model. Scoreboard Conduct quantitative and qualitative data analysis The statistics used in the research were percentage, mean, and standard deviation.

The results showed that; (1) life skills for early childhood. Under the Office of the Basic Education Commission There are 5 indicators in the Roi Sin Sub-district, 19 indicators, as follows: indicator 1, honesty, there are 4 points, consider indicator 2, generosity, share, there are 4 points, consider indicator 3, consciousness There are 4 issues. Consider the 4 indicators. Endurance. There are 3 issues. Consider the 5 indicators. There are 4 sufficiency; (2) The model of

¹ Rajabhat Maha Sarakham university, Email-Aphirat26@gmail.com

² Rajabhat Maha Sarakham university, Email-Aphirat26@gmail.com

³ Rajabhat Maha Sarakham university, Email-Aphirat26@gmail.com

moral development according to the philosophy of the sufficiency economy of students in the municipality of Roi Kaen Sub-district There is a structure chart that is related in 6 components which are; (1) the principle and reason; (2) Objectives; (3) Morality in accordance with the philosophy of the sufficiency economy of the students; (4) The guidelines for the moral development according to the philosophy of the sufficiency economy of the students are 7 driven activities and 1 supporting activities; (5) Learning media and 6) Measurement and Evaluation And the model evaluation results found that the model of moral development according to the philosophy of the sufficiency economy of students in the municipality of Roi Kaen Subdistrict Province Is appropriate as a whole at a high level And have overall possibilities At a high level; (3) The students had the result of the moral evaluation according to the philosophy of the sufficiency economy of the students in the municipality of Roi Kaen Subdistrict, before the overall development was at a medium level and the result of the moral evaluation according to the philosophy of the sufficiency economy Of the hundreds of hundred thousand municipal government students in the provinces after the overall development was at a high level. And the students had the result of moral evaluation according to the philosophy of the sufficiency economy of the students in the municipality of Roi Khon Kaen Subdistrict. In each activity, 7 activities, including effective activities for opening a house, ministering to a place, meaningful day-beginning activities Mental education activities, internal intelligence development, creative arts activities, bowing activities, physical and imaginative / sensual / aesthetic body exercises, organized mind-body activities with evaluation results at a higher level Which accounted for 85.40, 87.03, 86.47, 88.34, 88.03, 86.29 and 86.58 respectively; (4) The model of moral development in accordance with the philosophy of the sufficiency economy of students in the Municipality of the Roi Kaen Subdistrict Province has the overall evaluation at the highest level and the relevant parties are satisfied with the development model. Morality

according to the philosophy of the sufficiency economy of students in the municipality of Roi Kaen Subdistrict, in the level of

Key words: Life Skills, Early Childhood, Model Development

รูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน

อัญชนาพร สอนพร⁴, จำเนียร พลหาญ⁵ และอรุสา พรหมท่า⁶

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และแนวทางการพัฒนาการพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2) สร้างรูปแบบการพัฒนาการพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ (4) ประเมินรูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนกระบวนการวิจัยและพัฒนา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบประเมินเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบรูบริคสกอว์ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า (1) ทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีจำนวน 5 องค์ประกอบ 17 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ คือ องค์ประกอบที่ 1 ทักษะทางสังคมและการปรับตัว มี 4 ตัวบ่งชี้ ร่างกาย องค์ประกอบที่ 2 ทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อแบ่งปัน มี 4 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 3 ช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน มี 3 องค์ประกอบ องค์ประกอบที่ 4 อดทนแก้ปัญหาต่างๆ มี 3 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 5 การสื่อสารความคิดของตนเองให้บุคคลอื่นเข้าใจ มี 3 ตัวบ่งชี้ (2) รูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีลักษณะเป็นแผนภูมิโครงสร้างที่สัมพันธ์กันใน 6 องค์ประกอบ คือ (1) หลักการและเหตุผล (2) วัตถุประสงค์ (3) ทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย (4) แนวทางการพัฒนาการพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 7 กิจกรรมขับเคลื่อนและ 1 กิจกรรมสนับสนุน (5) สื่อการเรียนรู้ และ (6) การวัดและประเมินผล และผลการประเมินรูปแบบ การพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความ

⁴ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, Email- Aphirat26@gmail.com

⁵ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, Email- Aphirat26@gmail.com

⁶ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, Email- Aphirat26@gmail.com

เหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีความเป็นไปได้โดยรวม อยู่ในระดับมาก (3) ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ก่อนดำเนินการพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและมีผลการประเมินทักษะชีวิตหลังการดำเนินการพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับมาก และนักเรียนมีผลการประเมินทักษะชีวิต เป็นรายกิจกรรม 7 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมเปิดบ้านปณิบัติสถานที่, กิจกรรมพิธีเริ่มต้นวันอย่างมีความหมาย, กิจกรรมจิตศึกษา พัฒนาปัญญาภายใน, กิจกรรมสร้างสรรค์งานศิลปะ, กิจกรรมน้อมในกาย, กิจกรรมกายผัสสะและจินตนาการ/กายผัสสะและสุนทรีย์, กิจกรรมจัดกาย จัดใจ โดยมีผลการประเมินอยู่ในระดับดีขึ้น คิดเป็นร้อยละ 85.40, 87.03, 86.47, 88.34, 88.03, 86.29 และ 86.58 ตามลำดับ (4) ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: ทักษะชีวิต; เด็กปฐมวัย; การพัฒนารูปแบบ

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

จากสภาพความเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 รวมทั้งกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560-2579) เป้าหมายยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2552-2561) แผนยุทธศาสตร์ชาติด้านเด็กปฐมวัย (พ.ศ. 2560-2564) นำไปสู่การกำหนดทักษะสำคัญสำหรับเด็กในศตวรรษที่ 21 ที่มีความสำคัญต่อการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีความสอดคล้องและทันต่อการเปลี่ยนแปลงทุกด้าน กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้มีการพัฒนาการศึกษาปฐมวัยอย่างจริงจังและต่อเนื่องโดยได้แต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เพื่อปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 เป็นหลักสูตรสำหรับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำไปใช้เป็นกรอบทิศทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและได้มาตรฐานตามจุดหมายหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ที่กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เป็นคนดี มีวินัย สำนึกความเป็นไทย และมีความรับผิดชอบต่องาน ครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศชาติในอนาคต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

สถานการณ์และแนวโน้มของสังคมไทยคุณภาพคนไทยทุกกลุ่มวัยยังมีปัญหา โดยแต่ละกลุ่มวัยยังมีปัญหาสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อศักยภาพระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในอนาคตทั้งเรื่องพัฒนาการและสติปัญญาตั้งแต่ วัยเด็ก การขาดทักษะความรู้ความสามารถที่ส่งผลต่อผลิตภาพ

แรงงานของประเทศ กลุ่มเด็กปฐมวัย (0-5 ปี) ยังมีปัญหาพัฒนาการไม่สมวัยจากประชากรที่มีบุตรลดลง ส่งผลให้จำนวนเด็กปฐมวัยลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งพัฒนาการของสมองของเด็กปฐมวัย ครูจะต้องเรียนรู้วิธีการออกแบบการเรียนรู้ให้แก่ศิษย์แต่ละกลุ่มอายุและตามพัฒนาการของสมองเด็กแต่ละคน เพราะทักษะกลุ่มนี้สอนไม่ได้ เด็กต้องเรียนเอง และครูต้องคิดค้นหาวิธีการออกแบบการเรียนรู้ วิธีการต้นและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (Panich, V., 2013 : 47-56) การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิต อาจจัดได้ใน 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมค้นพบความรู้หรือสร้างความรู้ด้วยตนเอง เช่น วิพากษ์วิจารณ์ข่าวสารเหตุการณ์ สืบค้นหรือค้นคว้า เป็นต้น 2) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกัน เช่น กิจกรรมทัศนศึกษา กิจกรรมโครงงาน เป็นต้น และ 3) จัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนอภิปรายด้วยคำถามสะท้อน เชื่อมโยง ปรับใช้ เพื่อให้ผู้เรียนเปิดเผยตัวเองผ่านการถามสะท้อนความรู้สึกหรือมุมมอง (Reflect) ไปใช้ในชีวิตจริงของผู้เรียน เรียกคำถามย่อว่า R-C-A (Reflect: สะท้อน Connect: เชื่อมโยง Apply: ปรับใช้) (คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555, น. 17) นอกจากนี้ อาจใช้วิธีการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) เสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนเนื่องจากเป็นวิธีที่ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่จากปัญหาที่เกิดขึ้นจริง เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ และคิดแก้ปัญหา รวมทั้งศาสตร์ในเรื่องที่ศึกษา เป็นเทคนิคการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559 : 39-40) สอดคล้องกับ (Poonpat, J., 2011 : 65-70) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ความรู้และการปฏิบัติของผู้ดูแลเด็กเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ใน 5 ด้าน คือ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การสอนที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก และการสร้างสัมพันธ์กับผู้ปกครอง พบว่า ผู้ดูแลเด็กมีความรู้มากที่สุด คือ การสร้าง ความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง และมีความรู้น้อยที่สุด คือ การสอนที่ส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ในเรื่อง สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก และส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็ก และมีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ การสอนที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ในเรื่องจัดประสบการณ์หรือใช้สื่อที่ซับซ้อนมากขึ้น เมื่อเด็กทำแล้วเปิดโอกาสให้มีการทบทวนหรือทำซ้ำ

ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย เพื่อให้ได้รูปแบบที่เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพบริบทตามความต้องการจำเป็นอย่างแท้จริงของพื้นที่ จะได้นำไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย อย่างยั่งยืนต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้การพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3 เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.4 เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ประโยชน์ที่ได้รับ

พัฒนาการจัดการศึกษา ดังนี้

3.1 สถานศึกษาได้แนวทางที่เกิดขึ้นจากการวิจัยที่เป็นระบบเพื่อประกอบการวางแผน กำหนดแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ให้มีประสิทธิภาพ ตามบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

3.2 รูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานในครั้งนี้ใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (The Research and Development) ทำให้ได้แนวทางการดำเนินงานใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับบริบท สภาพการณ์ในปัจจุบัน ทั้งนี้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้ หรือใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาบุคคลสถานศึกษาในประเด็นอื่น ๆ โดยใช้แนวทางการดำเนินงานที่สอดคล้องกับงานวิจัยนี้ อันจะเป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในวงกว้างยิ่งขึ้น

4. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการวิจัย ไว้ในแต่ละระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้การพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ระยะที่ 3 สร้างรูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ระยะที่ 4 ทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5. วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้การพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 14 แหล่งข้อมูล

2. กลุ่มเป้าหมาย ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูล

4. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1) ยกร่างแบบบันทึกข้อมูล 4.2) นำร่างแบบบันทึกข้อมูล ที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่
ปริญญานิพนธ์ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content
Validity) ความเหมาะสม ด้านภาษา วิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างประเด็นกับ
วัตถุประสงค์ (Index Of Congruence: IOC) (Worakham, P., 2016 : 263) 4.3) ปรับปรุงแบบบันทึก
ข้อมูลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามที่ได้รับการตรวจสอบและข้อเสนอแนะจาก
ผู้เชี่ยวชาญ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว จัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อ
ประสานงานไปยังผู้เชี่ยวชาญ พร้อมทั้งส่งเอกสารในการประเมินทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยตนเอง

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สังเคราะห์ องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ ตัวบ่งชี้การพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยเทคนิค Matrix Chart

6.2 วิเคราะห์ความถูกต้องเหมาะสมขององค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ การพัฒนาทักษะชีวิตเด็ก
ปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ หาค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
(S.D.)

**ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**

1. แหล่งข้อมูล

1.1 ประชากร คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ปีการศึกษา 2561
จำนวน 2,865 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5, 2561)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 2,865 คน ได้มาโดยการสุ่มโดยการสุ่มแบบชั้น
ภูมิ (Stratified Random Sampling)

**2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสอบถาม และ 2) แบบบันทึกภาคสนามแนวทางการ
พัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎี จากเอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การ
พัฒนาทักษะชีวิต การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต กำหนด แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตเด็ก
ปฐมวัย ในระยะที่ 1

3.2 สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1
ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ตัวบ่งชี้ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบบ Likert จำนวน 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

3.3 นำร่างแบบสอบถาม ที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความเหมาะสม ด้านภาษา วิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงคฺ์และนิยามศัพท์เฉพาะ (Item-Objective Congruence Index: IOC) (Worakham, P., 2016 : 263)

3.4 ปรับปรุงแบบสอบถามตามที่ได้รับการตรวจสอบและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ และนำไปทดลองกับครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach's Alpha Coefficient (Worakham, P., 2016 : 282)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ประสานงานไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนต้นแบบ และผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองระหว่างวันที่ 15-30 กันยายน 2561

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ตรวจสอบความถูกต้อง โดยวิเคราะห์หาค่าความถี่ และค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 1-3 พร้อมทั้งวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นที่มีต่อตัวบ่งชี้ ตัวบ่งชี้ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย (Srisa-ard, B., 2003 : 112) รวมทั้งผู้วิจัยวิเคราะห์หาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ศึกษาสร้างข้อสรุปโดยหลักตรรกวิทยาเชิงอุปนัย (Induction) แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

ระยะที่ 3 สร้างรูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการตรวจสอบความเหมาะสม จำนวน 5 ท่าน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในระยะที่ 3 มีจำนวน 4 ชนิด ได้แก่ 2.1) ร่างรูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย 2.2) แบบประเมินความเหมาะสม 2.3) ร่างคู่มือ รูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 2.4) แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างคู่มือรูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด หลักการการสร้างคู่มือ จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ แล้ววิเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับรูปแบบที่พัฒนาขึ้น เพื่อกำหนดเป็นกรอบในการนำเสนอในคู่มือ โดยมีส่วนประกอบ ดังนี้ 1) คำนำ 2) สารบัญ 3) สารบัญตาราง 4) สารบัญภาพ 5) หลักการและเหตุผล 6)

วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 7) นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในรูปแบบ 8) องค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย 9) ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย 10) กลยุทธ์การพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย 11) สื่อการเรียนรู้ 12) เครื่องมือวัดและประเมินผล 13) การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมาย 14) ภาคผนวก จากนั้นปรับปรุงร่างรูปแบบการประเมินฯ และจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ระยะที่ 4 ทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ โรงเรียนฝ่ายหินหนองหมหนองทองศึกษา อำเภอยางตลาด จังหวัดขอนแก่น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขต 5 จำนวน 60 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง ระหว่างวันที่ 20 พฤศจิกายน 2561- 20 กุมภาพันธ์ 2562 รวมเป็นระยะเวลา 1 ภาคเรียนมีเกณฑ์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในระยะที่ 4 มีทั้งหมด 4 ชนิด ได้แก่ 2.1) แบบประเมินทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย มีลักษณะเป็นแบบ Rubrics Score 2.2) แบบประเมินทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) 2.3) แบบประเมินรูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย และ 2.4)แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

3.1 ศึกษารูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานการประเมิน ได้แก่ มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standard) มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standard) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standard) และมาตรฐานด้านความถูกต้องครบถ้วน (Accuracy Standard)

3.2 ยกร่างแบบประเมินรูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นแบบประเมิน จำนวน 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน ได้แก่ เพศ สถานภาพ

ตอนที่ 2 การพิจารณามาตรฐานด้านการใช้ประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสมและความถูกต้องของรูปแบบการประเมิน

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็น และเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นแบบปลายเปิด ให้ผู้ประเมินได้แสดงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติม

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โดยผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างในการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย พร้อมทั้งดำเนินการจัดประชุมชี้แจง ทำความเข้าใจ การดำเนินงานตามรูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย และเก็บรวบรวมข้อมูลจากการรายงานโครงการ กิจกรรมการดำเนินงานพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานให้แก่เด็กที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ตามรูปแบบฯ และคู่มือการใช้รูปแบบฯ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 และประเมินทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยที่เป็นตัวอย่าง หลังการทดลองใช้รูปแบบ การพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานนำข้อมูลที่ได้ไปเปรียบเทียบผลการประเมินกับก่อนทดลอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ ของแบบสอบถาม เพื่อคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ วิเคราะห์ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 3 ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วจัดกลุ่มข้อความ นำเสนอในรูปความเรียง

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

6. ผลการวิจัย

6.1 ผลการศึกษาขององค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ การพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

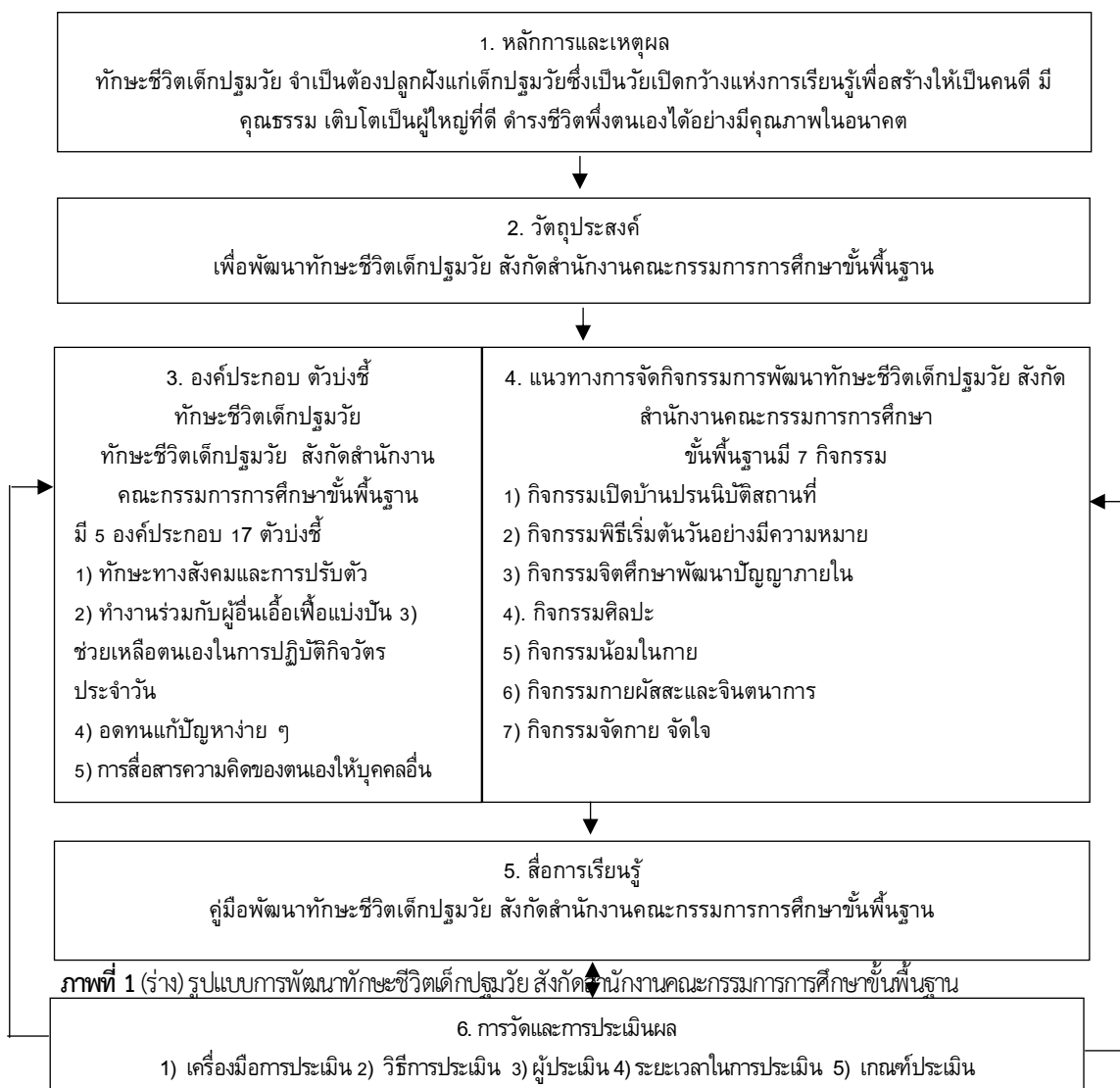
ทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน มีจำนวน 5 องค์ประกอบ 17 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ คือ องค์ประกอบที่ 1 ทักษะทางสังคมและการปรับตัว มี 4 ตัวบ่งชี้ ร่างกาย องค์ประกอบที่ 2 ทำงานร่วมกับผู้อื่นเอื้อเพื่อแบ่งปัน มี 4 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 3 ช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน มี 3 องค์ประกอบองค์ประกอบที่ 4 อดทนแก้ปัญหาต่าง ๆ มี 3 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 5 การสื่อสารความคิดของตนเองให้บุคคลอื่นเข้าใจ มี 3 ตัวบ่งชี้

6.2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

รูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีลักษณะเป็นแผนภูมิโครงสร้างที่สัมพันธ์กันใน 6 องค์ประกอบ คือ (1) หลักการและเหตุผล (2) วัตถุประสงค์ (3) ทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย (4) แนวทางการพัฒนาการพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 7 กิจกรรมขับเคลื่อนและ 1 กิจกรรมสนับสนุน (5) สื่อการเรียนรู้ และ (6)การวัดและประเมินผล และผลการประเมินรูปแบบ การพัฒนา

ทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีความเป็นไปได้โดยรวม อยู่ในระดับมาก

6.3 สร้างรูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ร่าง) รูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้วิจัยได้นำร่างคู่มือรูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คนตรวจสอบความตรง (Validity) ก่อนนำไปทดลองใช้จริง ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของคู่มือประกอบการใช้รูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อที่	รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
		$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	คำนำ กล่าวถึงวัตถุประสงค์ องค์ประกอบของส่วนต่าง ๆ ของคู่มือฯ ได้อย่างชัดเจน	4.67	0.52	มากที่สุด
2	สารบัญ สารบัญตาราง สารบัญภาพ มีความถูกต้อง	4.67	0.52	มากที่สุด
3	หลักการและเหตุผลที่ปรากฏในคู่มือฯ มีความชัดเจน	4.50	0.55	มาก
4	วัตถุประสงค์มีความชัดเจน	4.67	0.52	มากที่สุด
5	องค์ประกอบของรูปแบบฯ มีความเหมาะสมชัดเจน	4.33	0.82	มาก
6	ตัวบ่งชี้ ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย มีความชัดเจน	4.67	0.52	มากที่สุด
7	ประเด็นพิจารณาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย มีความชัดเจน	4.67	0.52	มากที่สุด
8	นิยามศัพท์เฉพาะ มีความชัดเจน	4.50	0.55	มาก
9	แนวทางการพัฒนาฯ มีขั้นตอน เหมาะสม และชัดเจน	4.67	0.52	มากที่สุด
10	กิจกรรมมีความเหมาะสม คลอบคลุมตัวบ่งชี้	4.50	0.55	มาก
11	กิจกรรมมีความเหมาะสม คลอบคลุมประเด็นพิจารณา	4.50	0.55	มาก
12	กิจกรรมเปิดบ้านปรมณิบัติสถานที่ มีความเหมาะสม	4.33	0.52	มาก
13	กิจกรรมพิธีเริ่มต้นวันอย่างมีความหมาย มีความเหมาะสม	4.33	0.82	มาก
14	กิจกรรมจิตศึกษาพัฒนาปัญญาภายในมีความเหมาะสม	4.50	0.84	มาก
15	กิจกรรมสร้างสรรค์งานศิลปะมีความเหมาะสม	4.33	0.82	มาก
16	กิจกรรมน้อมในกายมีความเหมาะสม	4.33	0.52	มาก

ข้อที่	รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
		$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
17	กิจกรรมกายผัสสะและจินตนาการ/กายผัสสะและสุนทรียะมี ความเหมาะสม	4.00	0.63	มาก
18	กิจกรรมจัดกาย จัดใจมีความเหมาะสม	4.33	0.52	มาก
19	กิจกรรมเสริมหนุนด้วยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มี ความเหมาะสม	4.50	0.55	มาก
20	สื่อการเรียนรู้ มีความเหมาะสม	4.33	0.82	มาก
21	สื่อการเรียนรู้สามารถช่วยส่งเสริมทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้	4.50	0.55	มาก
22	การวัดและประเมิน มีความเหมาะสม	4.33	0.52	มาก
23	เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินมีความเหมาะสม	4.33	0.52	มาก
24	วิธีการประเมิน มีความเป็นไปได้	4.50	0.55	มาก
25	เกณฑ์การประเมิน มีความเหมาะสม	4.50	0.55	มาก
26	รูปเล่มของคู่มือฯ มีความเหมาะสม	4.50	0.55	มาก
27	การจัดลำดับหัวข้อประกอบในคู่มือฯ มีความเหมาะสม	4.33	0.52	มาก
28	ตัวอักษรภาพประกอบ และตารางในคู่มือมีความชัดเจน	4.50	0.55	มาก
รวม		4.46	0.57	มาก

ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ก่อนดำเนินการพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและมีผลการประเมินทักษะชีวิตหลังการดำเนินการพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับมาก และนักเรียนมีผลการประเมินทักษะชีวิต เป็นรายการกิจกรรม 7 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมเปิดบ้านปรมณิบัติสถานที, กิจกรรมพิธีเริ่มต้นวันอย่างมีความหมาย, กิจกรรมจิตศึกษาพัฒนาปัญญาภายใน, กิจกรรมสร้างสรรค์งานศิลปะ, กิจกรรมน้อมในกาย, กิจกรรม

กายผัสสะและจินตนาการ/กายผัสสะและสุนทรียะ,กิจกรรมจัดกาย จัดใจ โดยมีผลการประเมินอยู่ในระดับดีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 85.40,87.03, 86.47, 88.34, 88.03, 86.29 และ 86.58 ตามลำดับ

6.4 ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

6.4.1 นักเรียนมีผลการประเมินทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ก่อนการดำเนินการพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu=3.08$, $\sigma^2=0.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้คือ ช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ($\mu=3.43$, $\sigma^2=0.50$) ด้านทำงานร่วมกับผู้อื่น ($\mu=3.20$, $\sigma^2=0.63$) ทักษะทางสังคมและการปรับตัว ($\mu=3.14$, $\sigma^2=0.53$) ด้านอดทนแก้ปัญหาต่างๆ ($\mu=2.91$, $\sigma^2=0.65$) ด้านการสื่อสารความคิดของตนเองให้บุคคลอื่นเข้าใจ ($\mu=2.66$, $\sigma^2=0.55$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาผลการประเมินหลังการดำเนินการพัฒนา พบว่า ครูผู้สอนประเมินทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลังการดำเนินการพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.44$, $\sigma^2=0.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้คือ ช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ($\mu=4.448$, $\sigma^2=0.67$) ด้านการสื่อสารความคิดของตนเองให้บุคคลอื่นเข้าใจอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.44$, $\sigma^2=0.87$) ด้านทักษะทางสังคมและการปรับตัว($\mu=4.43$, $\sigma^2=0.74$) ทำงานร่วมกับผู้อื่น อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.42$, $\sigma^2=0.82$) และด้านอดทนแก้ปัญหาต่างๆ อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.41$, $\sigma^2=0.91$) ตามลำดับ

6.4.2 ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1) รูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีผลการประเมินโดยรวมรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.64$, $\sigma^2=0.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้คือ ด้านความเป็นประโยชน์ (Utility) อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.77$, $\sigma^2=0.49$) ด้านความเหมาะสม (Propriety) อยู่ใน

ระดับมาก ($\mu=4.64$, $\sigma^2=0.55$) ด้านความถูกต้อง (Accuracy) อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.57$, $\sigma^2=0.53$) ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.57$, $\sigma^2=0.54$) ตามลำดับ

2) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.46$, $\sigma^2=0.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 3 ข้อ ส่วนที่เหลืออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้คือผลการประเมินตามรูปแบบฯ มีประโยชน์ ช่วยให้ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง นำข้อสนเทศที่ได้ไปพัฒนานักเรียนได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.80$, $\sigma^2=0.40$) กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตมีความหลากหลาย เหมาะสมกับสภาพจริงอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.55$, $\sigma^2=0.58$) และ การมีส่วนร่วมของครู บุคลากร ผู้ปกครองในการดำเนินงาน กิจกรรม ด้านต่าง ๆ อยู่ใน ระดับมากที่สุด ($\mu=4.51$, $\sigma^2=0.50$) ตามลำดับ

7. อภิปรายผล

7.1 ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีจำนวน 5 องค์ประกอบ 17 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ทักษะทางสังคมและการปรับตัว มี 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) ตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว 2) มุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย 3) ไม่ทะเลาะวิวาท ทำร้ายผู้อื่น 4) เลือกรับประทานอาหาร ที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย

องค์ประกอบที่ 2 ทำงานร่วมกับผู้อื่นเอื้อเพื่อแบ่งปัน มี 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) แสดง ความเห็นใจ สงสาร ช่วยเหลือผู้อื่น และสัตว์ 2) แสดงความชื่นชม ยินดีกับเพื่อนและผู้อื่น 3) ให้ผู้อื่นยืม วัสดุ อุปกรณ์ ของใช้ ของเล่น 4) แบ่งปันสิ่งของ หรือบริจาคทรัพย์สิน สิ่งของให้แก่คนอื่น

องค์ประกอบที่ 3 ช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) รับประทานอาหาร น้ำดื่ม ได้เหมาะสมพอกับความต้องการ 2) เลือกใช้สิ่งของที่มีความจำเป็น และมีประโยชน์ 3) ช่วยรักษา ทรัพย์สินสมบัติ สิ่งของส่วนรวม

องค์ประกอบที่ 4 อดทนแก้ปัญหาต่าง ๆ มี 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) ทำกิจกรรมประจำวัน ด้วยตั้งใจ ด้วยความเข้มแข็ง ไม่ย่อท้อ 2) ไม่แสดงอาการโกรธเคือง หรือตอบโต้ผู้อื่นเมื่อโดนตำหนิ 3) ปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบ กติกา ที่กำหนด

องค์ประกอบที่ 5 การสื่อสารความคิดของตนเองให้บุคคลอื่นเข้าใจ มี 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

1) บอกประโยชน์ของสิ่งของได้ 2) เลือกรับข้อมูล ข่าวสารที่ดี มีประโยชน์ 3) ตอบคำถามได้ถูกต้องตรงประเด็น ทั้งนี้เนื่องมาจาก คุณธรรมเป็นความรู้ ความรู้สึก คุณลักษณะ ความประพฤติในทางที่ดี ในทางที่ชอบ เป็นสิ่งที่ควรประพฤติ ควรปฏิบัติ มีประโยชน์ต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่อสังคม นอกจากนี้ความพอเพียงเป็นคุณลักษณะ 3 ประการ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี บนเงื่อนไข 2 ประการ คือ เงื่อนไขความรู้ ซึ่งต้องมีความรอบรู้วิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบในการนำความรู้มาเชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ และ เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วยมีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ไม่โลภ ไม่ตระหนี่ จึงทำให้คุณธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ ที่สะท้อนพฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกมาให้สามารถวัดได้สอดคล้องกับแนวคิดของ Tantivejkul, S. (2016 : 51-64) ที่นำเสนอว่าคุณธรรมตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกันที่ดี ความรอบรู้ ความรอบคอบ ความระมัดระวัง ความซื่อสัตย์ ความสุจริต ความขยัน ความอดทน ความมีสติปัญญา และการแบ่งปัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Wattanachai, K. (2016 : 33-39) ที่นำเสนอไว้ว่าสิ่งที่ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเน้นคือ การสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติให้สำนึกคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน อดกลั้นและอดออม ถือเป็นคุณธรรมที่เป็นสิ่งกำกับจิตใจและเป็นผลในทางพฤติกรรมในเรื่องความดี ความจริงและความงาม สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Kleejohor, S. (2011 : 144-145) ที่ได้ทำการศึกษาการพัฒนาตัวชี้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนระดับประถมศึกษา พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการอยู่อย่างพอเพียง มีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ มีตัวบ่งชี้จำนวน 52 ตัวบ่งชี้เรียงตามน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้านความประหยัดและขยัน ด้านความมีเหตุผล และด้านความมีวินัยในตนเอง

7.2 รูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีองค์ประกอบ จำนวน 6 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการดำเนินการเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย ต้องดำเนินงานอย่างมีระบบ จึงมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง สัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างมีความหมาย องค์ประกอบดังกล่าวถูกนำไปใช้ตาม

สภาพจริงที่ตรงตามความต้องการของผู้ใช้รูปแบบ สอดคล้องกับแนวคิดของ Buason, R. (2011 : 20) ที่ได้สรุปลักษณะรูปแบบที่แตกต่างกันไว้ 3 ลักษณะ คือ 1) แบบแผนภาพคล้ายหรือภาพร่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ยังไม่สมบูรณ์เหมือนของจริง 2) แบบแผนความสัมพันธ์ ของตัวแปรหรือสมการทางคณิตศาสตร์ 3) แบบองค์ประกอบการทำงานของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และสอดคล้องกับแนวคิดของ Rangchaikulwibulsri, Y. (2005 : 27) ที่ได้นำเสนอไว้ว่า รูปแบบมีลักษณะ 4 ประการ ได้แก่ 1) เป็นการถ่ายทอดความคิดจินตนาการของบุคคลที่มีต่อปรากฏการณ์ใด ๆ เป็นโครงสร้างที่มีระบบระเบียบ สำหรับนำเสนอเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจแนวคิดของเจ้าของรูปแบบได้โดยง่าย 2) โครงสร้างของรูปแบบจะเน้นเฉพาะตัวแปร องค์ประกอบ หรือสาระที่สำคัญๆ โดยรูปแบบต่าง ๆ ที่เข้าข่ายเป็นลักษณะของรูปแบบจะต้องเน้นสิ่งสำคัญเท่านั้น เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ 3) ต้องมีการเชื่อมโยงต่อเนื่อง ระหว่างตัวแปร องค์ประกอบ หรือสาระสำคัญ โดยตัวแปร องค์ประกอบหรือสาระสำคัญ ต้องมีการเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ ง่ายต่อการเข้าใจโดยอาจใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ เพื่อให้รูปแบบมีความกระชับเท่าที่จะทำได้ และ 4) รูปแบบไม่ใช่การบรรยายหรือพรรณนาอย่างยืดเยื้อ โดยรูปแบบควรเป็นภาพแผนภูมิ สัญลักษณ์หรือแผนผังที่เข้าใจได้ด้วยการนำเสนอเพียงครั้งเดียว หรือน้อยครั้งที่สุด

5.2.3 นักเรียนมีผลการประเมินทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหลังการดำเนินการพัฒนาด้วยรูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้คือ ด้านการสื่อสารความคิดของตนเองให้บุคคลอื่นเข้าใจ ด้านทักษะทางสังคมและการปรับตัว ทำงานร่วมกับผู้อื่นเอื้อเพื่อแบ่งปัน ด้านอดทนแก้ปัญหา ง่าย ๆ อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการดำเนินงาน ตามขั้นตอนการวิจัยอย่างเป็นระบบตั้งแต่การศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบ แล้ววิเคราะห์หาความสอดคล้อง ก่อนที่ผู้วิจัยได้ยกร่างรูปแบบฯ แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจากหลากหลายสาขาวิชา ได้ช่วยตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไป ทำให้รูปแบบฯ ที่มีความตรงมีคุณภาพเบื้องต้นก่อนนำไปใช้จริง หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำรูปแบบฯ ไปใช้จริงตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ และเมื่อสิ้นการดำเนินงานตามกิจกรรม ผู้วิจัยได้ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องประเมินรูปแบบสอดคล้องกับแนวคิด ของ Buason, R. (2011 : 94) ที่ได้เสนอขั้นตอนการพัฒนารูปแบบไว้ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสำรวจ หรือสังเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการ 2) การสร้างและตรวจสอบคุณภาพ โดยการตรวจสอบความเหมาะสม และประสิทธิภาพ 3) การทดลองใช้ 4) การประเมิน ปรับปรุง และยังคงสอดคล้องกับแนวคิดของ Srisa-ard, B. (2003 : 1-3) ที่ได้

เสนอไว้ว่าการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบเป็นแนวใหม่ เป็นการพัฒนาความรู้ให้มีความชัดเจนเป็นระบบ โดยมีขั้นตอนคือ การสร้างหรือพัฒนารูปแบบขึ้นมาตามสมมุติฐานและการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของรูปแบบโดยการทดลองใช้รูปแบบในสถานการณ์จริงและเก็บข้อมูลมาวิเคราะห์และปรับปรุงพัฒนารูปแบบให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

5.2.4 ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมนอยู่ในระดับมากที่สุด และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากจากการผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความเห็นพ้องกันว่ารูปแบบ มีความน่าสนใจ มีการศึกษาข้อมูลอย่างละเอียดก่อนสร้างและพัฒนารูปแบบฯ ทำให้กระบวนการพัฒนาเป็นระบบ มีการกำหนด องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ ทักษะชีวิตฯ อย่างชัดเจน มีกิจกรรมการพัฒนารูปแบบอย่างหลากหลาย อยู่ในปฏิทินกิจกรรมประจำวัน โดยไม่เพิ่มภาระงานให้แก่ครูผู้สอน นอกจากนี้ยังให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลพฤติกรรมของนักเรียนเมื่ออยู่บ้าน การเป็นแบบอย่างที่ดี นอกจากนี้รูปแบบฯมีเครื่องมือวัดและประเมินที่ชัดเจน มีเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน ง่าย เหมาะสม ทำให้ผลการประเมินที่ได้มีความน่าเชื่อถือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจึงเกิดความพึงพอใจ สอดคล้องกับแนวคิดของ Rangsiyanon, K. (2016 : 3-6) ที่นำเสนอแนวการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กปฐมวัยผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับกิจกรรม 2 ประเภท ได้แก่ 1) กิจกรรมในชีวิตประจำวัน เป็นการฝึกทักษะของเด็กในแต่ละช่วงของวัน ได้แก่ การเล่น/การทำงาน (งานชีวิต) การกิน การนอน อย่างรู้คุณค่าที่แท้จริง เน้นการสำรวจกาย วาจา ใจ ด้วยการเจริญสติสติ มีจิตใจจดจ่ออยู่กับสิ่งที่ตนกระทำอยู่ มีจิตตามรู้สิ่งที่ปรากฏขึ้น และ มีการประเมินผลตนเองอย่างต่อเนื่อง กิจกรรมประกอบด้วย กิจกรรมรับอรุณยามเช้า กิจกรรมกินดีมีสติ กิจกรรมพักผ่อนนอนหลับ และการสรุปบทเรียนตนเองในช่วงกิจกรรมอำลารวันอันแสนสุข 2) กิจกรรมในหน่วยการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้จากการได้ยิน การมองเห็น การสัมผัส การชิม การสัมผัส และรับรู้ด้วยใจ ผ่านสาระการเรียนรู้ในหน่วยต่าง ๆ โดยลงมือกระทำซึ่งการทำงานของเด็กรวมทั้งการทำงานเดี่ยว การทำงานกลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ สอดคล้องกับ Euarat, P. (2012 : 335-341) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน โรงเรียนผดุงนารี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผลการศึกษา พบว่า ครูและผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมนอยู่ในระดับมากที่สุด

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

8.1.1 ผลการวิจัย พบว่า ผลการประเมินทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลังการดำเนินการพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้คือ ด้านความมีสติอยู่ในระดับมาก ด้านความพอเพียง พอประมาณอยู่ในระดับมาก อยู่ในระดับมาก และ ด้านความอดทนอดกลั้นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ แม้ว่าจะมีผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ และตัวชี้วัด พบว่า มีหลายตัวบ่งชี้ที่มีผลการประเมินยังไม่น่าพอใจ เช่น การช่วยรักษาทรัพย์สิน สิ่งของส่วนรวม การตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว การทำกิจกรรมด้วยตั้งใจ ด้วยความเข้มแข็ง ไม่ย่อท้อ เป็นต้น ดังนั้นครูผู้สอนควรนำข้อสนเทศที่ได้มาพัฒนาองค์ประกอบ หรือตัวบ่งชี้ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

8.1.2 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลการประเมินทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยจากการดำเนินกิจกรรมขับเคลื่อนในการพัฒนาทั้ง 7 กิจกรรม อยู่ในระดับดีขึ้นไปยังไม่ทุกคนหรือยังไม่ถึง ร้อยละ 100 เช่น กิจกรรมเปิดบ้านปณิบัติสถานที่นักเรียนที่มีผลการประเมินคุณธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงระดับดีขึ้นโดยรวม คิดเป็นร้อยละ 85.40 เป็นต้น สะท้อนให้เห็นว่ายังมีนักเรียนหลายคนที่ยังมีผลการประเมินทักษะชีวิตฯ ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ดังนั้นครูผู้สอนจึงต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษกับกลุ่มนักเรียนที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน เพราะอาจเป็นปัญหาเชิงพฤติกรรมในระยะยาวต่อไป

8.1.3 ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบ ตัวชี้วัด ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน มีทั้งสิ้นจำนวน 5 องค์ประกอบ 17 ตัวบ่งชี้ ดังนั้นการดำเนินการพัฒนาทักษะชีวิตฯ ทั้ง 5 องค์ประกอบ 17 ตัวบ่งชี้ จึงต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ ฝึกซ้ำ ย้ำทวน ให้นักเรียนติดเป็นนิสัย ทั้งขณะที่นักเรียนอยู่ที่บ้านพัก และที่สำคัญคือ การทำกิจกรรมประจำวัน ในสถานศึกษา จากการมีส่วนร่วมของเพื่อนนักเรียนด้วยตนเอง จากครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกฝ่าย

8.1.4 ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีผลการประเมินโดยรวมรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ดังนั้นก่อนที่จะนำรูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปใช้จำเป็นที่ผู้ใช้จะต้องศึกษา ทำความเข้าใจ รายละเอียดองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ ทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยอย่างถ่องแท้ ศึกษารายละเอียดกิจกรรม การเตรียมวัสดุ สื่ออุปกรณ์ตามที่ระบุไว้ในคู่มือ ตลอดจนซักซ้อมการจัดกิจกรรมก่อนนำไปใช้ เพื่อให้เห็น ปัญหา อุปสรรคที่อาจเกิดขึ้น ก่อนนำไปใช้จริง จึงจะทำให้ครู นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกิดความพึงพอใจในการดำเนินการ

8.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

8.2.1 ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาเบญจวิถีกลุ่มโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับโรงเรียนทั่วไป เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่กว้างขึ้น เป็นภาพรวมของระดับเขตพื้นที่การศึกษา ภาพรวมของระดับจังหวัด ภาพรวมของระดับภาค และภาพรวมระดับประเทศ

8.2.2 ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาโรงเรียนในระดับอื่น ๆ เช่น ปฐมวัย ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

8.2.3 ควรศึกษาวิจัยการใช้รูปแบบการพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่องในระยะยาวแบบอนุกรมเวลา (Time Series) เพื่อทราบถึงพัฒนาการและระดับเบญจวิถีของนักเรียนในแต่ละช่วงเวลา

References

- Buason, R. (2011). *Research and Development of Educational Innovations*. (3rded). Phitsanulok: Rimping.
- Euarat, P. (2012). *Moral Promotion. Ethics according to the philosophy of economics Student Sufficiency: Participatory Action Research In the case of Phadungnaree School under the Office of Secondary Education Service Area, District 26*. Maha Sarakham: Maha Sarakham Rajabhat University.
- Kleejohor, S. (2011). The Development of Indicators of Desirable Characteristics in Sufficiency of Elementary School Students. *Journal of Educational Measurement Mahasarakham University*, 17 (2).
- Panich, V. (2013). *Enjoying learning in the 21st century*. Bangkok: Siam Commercial Foundation.
- Poonpat, J. (2011). *Montessori Teaching Manual*. Bangkok : The Master Group.
- Rangchaikulwibulsri, Y. (2005). *Project Evaluation: Concepts and Practices*. (4thed). Bangkok: Chulalongkorn University.

- Rangsiyanon, K. (2016). *Developing a model for organizing the Buddhist learning process for early childhood*. Bangkok : Ramkhamhaeng University.
- Srisa-ard, B. (2003). *Curriculum Development and Curriculum Research*. Bangkok : Suwiriyasan.
- Srisa-ard, B. (2003). *Curriculum Development and Curriculum Research*. Bangkok : Suwiriyasan.
- Tantivejkul, S. (2016) “Royal Initiative “Sustainable development” brings benefits and happiness to the people”. *King Prajadhipok's Institute journal*, 14 (3), 51-64.
- Wattanachai, K. (2016). *Moral School* (8thed). Bangkok: Thanat Print.
- Worakham, P. (2016). *Educational Research*. (8thed). Maha Sarakham: Taxila printing.